

ПРИНЦИПИ ДОСЛІДЖЕНЬ СКЛАДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Глобальні зрушення у світовій та національних економіках висувають на передній план формування сучасної концепції економічного дослідження. До останнього часу такою концепцією виступає системний підхід, адже світові економічні відносини є системою в структуру якої входять підсистеми національних економік. Системний підхід є наслідком науково-технічних перетворень і результатом виникнення необхідності вирішувати різні проблеми за допомогою однакового інструментарію.

Комплексне дослідження національної економічної системи в умовах глобалізації повинне ґрунтуватися на усвідомленні об'єктивного процесу інтеграції наукового знання. Це у свою чергу позначається на нашому трактуванні категорій економічних систем, а також розумінні ключових принципів ринкової організації господарської діяльності держави як основи сучасної національної економічної системи. Адже перш ніж простежувати еволюцію чи аналізувати трансформацію будь-якої економічної системи потрібно, насамперед, визначитися з науковою категорією, що становить головний предмет нашого аналізу. Іншими словами, неможливо пропонувати концепції сталого розвитку економічних систем, не відповівши на питання, що таке економічна система та національна економічна система як категорії сучасної економічної теорії.

Економічну систему можна охарактеризувати лише як складну систему. Складовими компонентами економічної системи суспільства, як і будь-якої складної системи взагалі, є органічна єдність як сукупності елементів, так і зв'язків між ними. Тільки у такому випадку система має ознаки цілісності, організованості, інтегративні властивості та відносну автономність.

Національну економічну систему держави можна представити у вигляді пов'язаних між собою структурних елементів. Логіка такої послідовності відповідає принципам та ознакам системи: наявність найпростіших одиниць, наявність підсистем, наявність компонентів, наявність внутрішньої структури зв'язків, наявність певного рівня цілісності, наявність у структурі системоутворюючих зв'язків, зв'язок з іншими системами зовнішнього середовища.

Реальністю сьогодення стала глобалізація, котра охоплює всі країни не залежно від рівня їх розвитку. Національна економічна система не може розвиватися, здобути високий конкурентний статус, базуючись тільки на власній матеріально-технічній базі, в замкнутому циклі. Світовий розвиток передбачає відкритість національних економічних систем - для вільного переміщення факторів виробництва, робочої сили, інформації, технології.

Можна говорити про формування глобалізаційних умов розвитку національних економічних систем, які принесли із собою і нові властивості національних економічних систем – високу динамічність їх розвитку, не лінійність, самоорганізацію. Такі нові властивості систем породили появу і нових досліджень глобалізаційного впливу на економічні системи, які ґрунтуються на теорії самоорганізації. Адже, економічні системи є складними нелінійними системами і підхід до їх дослідження як до простих себе не виправдовує.

Серед сучасних методів дослідження економічних систем найважливіше місце по праву займають еволюційний метод та синергетичний підхід.

В сучасних умовах формування глобалізаційного світового порядку, національна економічна система набуває нового, більш актуального значення. Процес розробки та реалізації концепції сталого розвитку національної економічної системи, формування зовнішньоекономічних зв'язків потребують дослідження даної галузі діяльності саме з системно-синергетичної точки зору. Адже розуміння процесів, що відбуваються всередині держави, розуміння тенденцій світової економіки та визначення чинників глобального впливу є необхідним для досягнення конкурентоспроможності національної економічної системи на глобальному рівні.

Поєднання методології системного підходу, еволюційної теорії та синергетики дають змогу більш ретельно та всебічно досліджувати національні економічні системи в сучасних глобалізаційних умовах.